

ПРИКЛАДНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ЛОГОПЕДІЯ

Вікторія Анічхіна,

студентка 3 курсу

факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Наук, керівник: Мицик Г.М.

асистент кафедри прикладної психології та логопедії (БДПУ)

ПРО РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ БАТЬКІВ У ПРОЦЕСІ ВИХОВАННЯ, НАВЧАННЯ ТА РОЗВИТКУ ДИТИНИ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

Актуальність дослідження. В останні роки простежується тенденція до зростання кількості дітей з вадами психофізичного розвитку. Суттєвий відсоток серед них займають діти з порушеннями мовлення, що в свою чергу вимагає необхідності надання їм спеціалізованої фахової допомоги.

В переважній більшості своїй, діти дошкільного та молодшого шкільного віку досить велику кількість часу проводять у родинному колі, не останню роль у подоланні недуги мають відігравати і їх батьки. У мовному розвитку дитини, своєчасній корекції мовленнєвих порушень її слід визнавати як одну із провідних. Адже саме батьки є першими вчителями дитини. Однак, такою роль батьків може бути лише за умови їх педагогічної спроможності [2, с. 161].

Ступінь досліджуваності проблеми. Дослідженнями Є. В. Козлової, І. І. Мамайчук, О. М. Мастюкової, Г. О. Мішиної, А. Г. Московкіної, О. Б. Половинкіної, О. А. Стребелевої та іншими доведено доцільність корекційної роботи в умовах сім'ї з дітьми, які мають порушення психофізичного розвитку. У наукових доробках Ю. А. Разенкової, О. А. Стребелевої, О. Б. Половинкіної ще раз підтверджує ішлючне значення підключення сім'ї до корекційних занять з розвитку мовлення у період розвитку дитини, коли виявляється порушення передумов формування мовлення. З. М. Дунаєва, С. Д. Забрамною, Г. О. Мішиною, В. В. Сабуровою, О. А. Стребелевою та іншимібакладені основні принципи роботи педагогів-дефектологів з сім'єю, визначені закономірності поведінки батьків в процесі педагогічного консультування.

На сучасному етапі розвитку спеціальної освіти увагу взаємодії вчителя-логопеда з сім'єю приділяють В. А. Кисличенко, О. М. Масткжова, С. П. Миронова А. Г. Московкіна, Ю. В. Рібцун, В. В. Тищенко, Л. М. Шипіцина та багато інших.

Мета дослідження – обґрунтувати значення педагогічної культури батьків дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення; визначити фактори, що впливають на її формування.

Методом дослідження обрано анкетування батьків дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення з метою визначення рівня педагогічної культури батьків, факторів, що впливають на отримання максимального ефекту логопедичної роботи.

Сутність дослідження. Беззаперечним є той факт, що роль

вчителя-логопеда при подоланні порушення мовлення дітей дошкільного віку є визначною. Тим не менш, багато що залежить і від усвідомлення батьками такої дитини, наявності вади, мотивації щодо покращення ситуації та пошуків шляхів вирішення проблеми. На жаль, більшість батьків не мають достатніх знань про вікові особливості, закономірності та етапи психічного та фізичного розвитку дитини, про засоби та методи її виховання, про досягнення у галузі педагогіки, психології, фізіології, гігієни; сформованих умінь синтезувати та застосовувати набуті знання на практиці, організовувати внутрішню сімейну взаємодію, створювати психологічно комфортну атмосферу в сім'ї, а також умінь організовувати діяльність дитини – навчальну, соціальну, господарську тощо [1].

Саме через неспроможність батьків в майбутньому у дитини з'являється багато проблем, які перешкоджають їй нормально інтегруватись у суспільство та прийняти на себе певну соціальну роль. Це призводить до падіння рівня самооцінки, невпевненості в своїх силах та можливостях, розвитку негативних форм самоствердження в суспільстві, а також може виражатися в затримках психічного розвитку, проявах девіантної поведінки тощо [2, с. 163].

В контексті зазначеного, особливий інтерес для нас представляє з'ясування рівня сформованості рівня педагогічної культури батьків, домінуючих факторів, що впливають на отримання максимального ефекту логопедичної роботи. При дослідженні цього питання використано метод анкетування. Опитуванням було охоплено 20 сімей (з них три сім'ї – неповні), які виховують дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення. Базою дослідження обрано заклад дошкільної освіти № 39, м. Бердянськ, Запорізької області. Така географія дослідження обумовлена місцем працевлаштування дослідника.

За результатами проведеного нами дослідження було з'ясовано, що більшість з опитаних, а вона становить 90% (18) вказали на те, що стежать за мовленнєвим розвитком дитини з перших місяців, 10% (2) – вказали на те, що зацікавились розвитком дитини з 1-го року. Досить значна кількість респондентів 70 % (14) не мають базових знань щодо норм раннього фізичного і мовленнєвого розвитку дітей, вони припустились значних помилок при визначенні правильного періоду появи у дитини лепету, гудіння, вимови слів та фраз.

Знання про вплив порушення мовлення на розвиток дитини мають поверхневий характер. Так, 55% (11) опитаних відповіли, що ознайомлені з наслідками, що може спричинити неправильна вимова звуків, а 45% (9) із загальної кількості обрали протилежний варіант відповіді. Отримані невітні для нас результати, можемо обґрунтувати тим, що для переважної кількості сімей, в яких росте і виховується дитина дошкільного віку з вадами мовлення, джерелом інформації, з якого вони отримують знання є засоби масової інформації (телебачення та журнали), зокрема Інтернет (60 % (12); «бесіди з лікарями та педагогами» обрало 30% (6); «спілкування із знайомими» – 10% (2), і, на жаль, ніхто з респондентів як джерело пошуку відповідей на всі запитання, які виникають під час виховання та навчання власної дитини не вбачає актуальним – наукову літературу.

Позитивним моментом, на наш розсуд є те, що батьки усвідомлюють

свою роль у процесі розвитку дитини з порушеннями мовлення 10% (2) і розуміють, що можуть вплинути на його інтенсифікацію. Однак, при цьому, тільки 70 % (14) постійно розмовляють з дитиною, слідкують за правильністю вимови поставлених вчителем-логопедом звуків; 30% (6) недостатньо приділяють спілкуванню з дитиною, оскільки переважну більшість часу зайняті на роботі. Значна кількість 65 % (13) батьків намагаються виконувати завдання вчителя-логопеда з дітьми вдома, інша ж частина вважає (35 % (7)), що за винятком часу у батьків, з цим обов'язком повинні справлятися фахівці закладу дошкільної освіти.

Отже, за результатами анкетування було зроблено **висновки** про недостатню проінформованість батьків з питань розвитку, виховання та навчання власної дитини. Однак, констатовано, що більшість з них усвідомлюють потребу в поповненні цих знань шляхом додаткового інформування. Так, 60 % (12) респондентів виявили бажання отримувати постійні консультації через соцмережі, 30% (6) – переконані були у дієвості батьківських зборів, 10% (3) опитаних потребували унаочнення словесної інформації (у вигляді відео-фрагментів занять, окремих його елементів).

Перспективою подальшого дослідження вбачаємо у необхідності розгляду форм та методів формування педагогічної культури батьків дітей з порушеннями мовлення у закладі дошкільної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1 Грицкова Ю. В. Проблема формування педагогічної культури батьків у вітчизняній педагогічній думці другої половини ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «Педагогіка», Харків, 2009,. 21 с.

2. Мицик Г. М. Логопедична освіченість та її місце в структурі корекційно-мовленнєвої компетентності батьків дітей дошкільного віку з вадами мови в сільській місцевості. *Наукові записи Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки*: зб. наук. пр. Вип. 1. Бердянськ: ФОП Ткачук О. В. 2016. С. 154-161. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpu_2016_1_28

Ольга Бородавка

здобувач І рівня вищої освіти 4 курсу
факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Наук. керівник: **О. В. Ревуцька**,
канд. пед. наук, доцент (БДПУ)

МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНІ ЗАСОБИ ЯК ЧИННИК ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ЛОГОПАТОЛОГІЄЮ

Актуальність. На сучасному етапі розвитку суспільства спостерігається постійне зростання інформаційного середовища й розширюються можливості доступу до нього та взаємодії дітей з мультимедійними засобами. Особливої уваги набуває активне залучення молодших школярів до спостереження та аналізу численних мультфільмів, які презентовано телебаченням, інтернетом та в інших інтерактивних умовах. Ця обставина висуває певні вимоги до конструктивного